Sortland, 05.10.26

## Tjenestekjøpsavtale – Reiselivstjenester i Vesterålen

Til kommunedirektørene i Andøy, Bø, Hadsel, Sortland og Øksnes.

Vedlagt følger forslag til tjenestekjøpsavtale mellom Visit Vesterålen AS og kommunene i Vesterålen for 2027.

Kommunene og Visit Vesterålen har siden 2021 hatt en felles avtale om kjøp og levering av regionale reiselivstjenester. Avtalen har gitt kommunene tilgang til et samlet fagmiljø som arbeider med markedsføring, vertskap, besøksforvaltning, destinasjonsutvikling og næringsutvikling på vegne av hele Vesterålen.

Forslaget for 2027 bygger videre på dette samarbeidet. Formålet er å sikre at kommunene også i kommende år har en felles og profesjonell regional aktør som kan ivareta oppgaver som vanskelig kan løses like effektivt av hver kommune eller den enkelte reiselivsbedrift alene.

Reiselivet stopper ikke ved kommunegrensene. Besøkende beveger seg mellom kommunene, benytter regional infrastruktur og kombinerer overnatting, servering, handel, kultur og opplevelser på tvers av hele Vesterålen. Det er derfor både faglig og økonomisk hensiktsmessig at sentrale reiselivsoppgaver løses samlet.

**Dette leverer Visit Vesterålen til kommunene**

Gjennom tjenestekjøpsavtalen får kommunene tilgang til en helhetlig regional leveranse. Denne omfatter blant annet:

- Utvikling og drift av Vesterålens offisielle reiselivsportal, med presentasjon av alle kommunene, attraksjoner, opplevelser, overnattingstilbud, transport og annen relevant besøksinformasjon

- Innholdsproduksjon og synlighet gjennom nasjonale og regionale kanaler, blant annet Visit Norway og NordNorsk Reiseliv
- Løpende markedsføring og kommunikasjon i digitale og sosiale kanaler
- Informasjon og vertskap overfor besøkende, turoperatører, media og andre som etterspør kunnskap om Vesterålen
- Drift av Vesterålens regionale og helårsåpne turistinformasjon
- Oppfølging av regionale strategier, handlingsplaner, bærekraftsarbeid og utviklingsprosjekter
- Representasjon av Vesterålens interesser i relevante regionale, nasjonale og internasjonale nettverk
- Koordinering mellom kommunene, reiselivsnæringen, kulturaktører, handelsnæringen og øvrige samarbeidspartnere.

Dette er oppgaver som krever kontinuitet, lokalkunnskap, markedskompetanse og kapasitet gjennom hele året. Visit Vesterålen bruker etter gjeldende tjenestebeskrivelse om lag 600 arbeidstimer årlig på strategi- og destinasjonsutvikling. Organisasjonen håndterer i tillegg rundt 8 000 henvendelser per telefon og e-post og rundt 4 000 henvendelser gjennom sosiale medier i løpet av et år.

Turistinformasjonen er en viktig del av denne beredskapen. Den gjør det mulig å gi besøkende kvalitetssikret informasjon om hele regionen, anbefale tilbud på tvers av kommunegrensene og bidra til bedre spredning av trafikken. Funksjonen gir samtidig lokale produsenter, handelsaktører, kulturtilbud og opplevelsesbedrifter en regional formidlings- og salgskanal.

**En næring med betydning langt utover reiselivsbedriftene**

Reiselivet i Vesterålen har utviklet seg til å bli en viktig del av den regionale økonomien. Tallgrunnlaget som er benyttet i Visit Vesterålens arbeid, basert på Menon Economics analyser for 2023, viser en omsetning på om lag **1,7 milliarder kroner** og en direkte verdiskaping på **834 millioner kroner** i reiselivsnæringen i Vesterålen. I tillegg kommer ringvirkninger gjennom kjøp av varer og tjenester fra andre lokale næringer.

På fylkesnivå skapte reiselivet i Nordland verdier for om lag **4,5 milliarder kroner** og sysselsatte rundt **8 700 personer** i 2023. Reiselivet stod for 11 prosent av sysselsettingen i næringslivet i fylket. NHO Reiselivs destinasjonsanalyser understreker også at reiselivet er en stedbunden og arbeidsintensiv næring, og at aktiviteten skaper etterspørsel innen blant annet varehandel, transport, bygg og vedlikehold, lokalmat, kultur og service.

Utviklingen nasjonalt og i Nord-Norge viser at konkurransen om gjestene øker. Norge registrerte anslagsvis 113,3 millioner overnattinger i 2025, mens turistene la igjen om lag 164,4 milliarder kroner. Innovasjon Norge beskriver samtidig rekordhøy interesse for Norge i flere viktige europeiske markeder våren 2026.

Nordnorsk reiselivsstatistikk viser at 2025 var et historisk sterkt år for reiselivet i nord. Nordland hadde nær 2,63 millioner kommersielle overnattinger, en økning på 15,3 prosent fra 2023. Rapporten peker samtidig på at økt trafikk stiller større krav til transport, kapasitet, informasjon og tilrettelegging dersom veksten skal oppleves positivt både for innbyggere og besøkende.

Dette illustrerer hvorfor reiselivsutvikling ikke bare handler om å få flere besøkende. Det handler om å tiltrekke de riktige gjestene, på riktige tider av året, spre trafikken bedre og øke den lokale verdiskapingen. Samtidig må veksten håndteres på en måte som ivaretar natur, lokalsamfunn og kommunal infrastruktur.

**Fra markedsføring til nærings- og samfunnsutvikling**

Visit Vesterålens oppgave er ikke begrenset til å markedsføre regionen. Arbeidet handler også om å utvikle et reisemål som fungerer godt for kommunene, innbyggerne og næringslivet.
De senere årene har Visit Vesterålen blant annet arbeidet med:

- Utvikling av synlighet og innhold for Vesterålen i norske og internasjonale markeder
- Videreutvikling av helårsturisme og særlig vinter- og skuldersesongene
- Kompetanse- og salgsutvikling i reiselivsnæringen
- Utvikling av regional turistinformasjon, salg og formidling

- Styrket samarbeid mellom reiseliv, handel, kultur og lokale produsenter
- Regionale utviklingsprosjekter og samarbeid på tvers av Vesterålen og naboregionene
- Arbeid med tilgjengelighet, flyruter, kollektivtransport og andre rammevilkår
- Kunnskapsgrunnlag og regional koordinering knyttet til besøksbidrag og finansiering av fellesgoder.

Arbeidet med besøksbidrag er et konkret eksempel på en oppgave som krever regional kapasitet. I Visit Vesterålens medlemsundersøkelse fra 2026 svarte 72 prosent at de støttet at kommunene arbeider for å innføre ordningen, mens 88 prosent ønsket en lik regional ordning i hele Vesterålen. Undersøkelsen viste også tydelig støtte til at eventuelle inntekter brukes på turistrelaterte fellesgoder og besøksforvaltning.

En felles organisering gjør det mulig å se disse spørsmålene i sammenheng og gir Vesterålen en tydeligere stemme overfor fylkeskommunen, statlige myndigheter, transportaktører og nasjonale reiselivsorganisasjoner.

**Reisemålsledelsen gir regionen en ny strategisk arena**

Etableringen av Reisemålsledelsen i Vesterålen representerer et viktig skritt i arbeidet med en mer koordinert og bærekraftig reiselivsutvikling.
Reisemålsledelsen er etablert som et strategisk samarbeidsorgan for en helhetlig, bærekraftig og koordinert utvikling av reiselivet. Den skal samle kommunene, næringen og andre relevante aktører om felles prioriteringer og bidra til at strategier og tiltak følges opp. Visit Vesterålen har inngått avtale med Vesterålsrådet om å ivareta sekretariatsfunksjonen, inkludert møteadministrasjon, dokumentasjon, kommunikasjon og oppfølging av strategiske prosesser.

Dette arbeidet er viktig fordi økt reiselivsaktivitet skaper både muligheter og nye behov. Besøksforvaltning, transport, toaletter, avfallshåndtering, tilrettelegging av natur- og friluftsområder, formidling og lokal aksept kan ikke håndteres av reiselivsnæringen alene. Det krever samhandling mellom kommunene, næringslivet og lokalsamfunnene. Reisemålsledelsen vil gi Vesterålen en fast arena for å:

- Prioritere mellom regionale behov og tiltak
- Følge opp reiselivsstrategier og handlingsplaner
- Koordinere bærekrafts- og besøksforvaltningsarbeidet
- Styrke dialogen mellom kommunene og næringen
- Utvikle bedre beslutningsgrunnlag
- Arbeide mer målrettet med verdiskaping, helårsturisme og lokal samfunnsnytte

Sekretariatsoppdraget er regulert gjennom en egen avtale med Vesterålsrådet, men arbeidet henger tett sammen med tjenestene Visit Vesterålen leverer gjennom kommunenes tjenestekjøpsavtale. Tjenestekjøpsavtalen sikrer den operative grunnkapasiteten innen markedsføring, vertskap, destinasjonsutvikling og regional koordinering. Reisemålsledelsen gir på sin side en tydeligere strategisk ramme og sterkere regional forankring.

**Hvorfor avtalen bør videreføres i 2027**

Reiselivet i Vesterålen er i vekst, men vekst alene gir ikke nødvendigvis økt lokal lønnsomhet eller positive samfunnseffekter. Utviklingen må ledes, koordineres og følges opp.

En videreføring av tjenestekjøpsavtalen i 2027 vil:

1. **Sikre kontinuitet i kommunenes reiselivstjenester.**
   Nettsider, informasjon, vertskap, markedsføring og oppfølging av besøkende må ivaretas gjennom hele året.
2. **Gi bedre utnyttelse av kommunenes ressurser.**
   En felles regional leveranse gir tilgang til et samlet fagmiljø og reduserer behovet for parallelle løsninger i fem kommuner.
3. **Styrke næringsutvikling og lokal verdiskaping.**
   Reiselivet skaper etterspørsel også innen handel, transport, kultur, matproduksjon, bygg, service og øvrig lokalt næringsliv.

4. **Bidra til bedre besøksforvaltning.**
   Kommunene får en regional samarbeidspartner som kan bidra til kunnskapsgrunnlag, koordinering og oppfølging av besøksrelaterte utfordringer.
5. **Gi Vesterålen større gjennomslagskraft.**
   Regionen står sterkere når kommunene og næringen opptrer samlet overfor fylkeskommune, statlige myndigheter, virkemiddelapparat, transportaktører og markedet.
6. **Understøtte Reisemålsledelsens arbeid.**
   Et godt strategisk samarbeid forutsetter en operativ organisasjon som kan gjennomføre og følge opp prioriterte tiltak.

Alternativet til et regionalt samarbeid vil være mer fragmenterte leveranser, svakere koordinering og større risiko for at nødvendige fellesoppgaver faller mellom kommunene, næringen og øvrige aktører.

**Avslutning**

Forslaget til tjenestekjøpsavtale for 2027 er etter vår vurdering en konkret og kostnadseffektiv måte å sikre kommunene tilgang til nødvendig reiselivsfaglig kapasitet. Avtalen handler om markedsføring og turistinformasjon, men også om noe mer: næringsutvikling, regionale arbeidsplasser, attraktive lokalsamfunn, bedre besøksforvaltning og Vesterålens evne til å utnytte mulighetene som ligger i en voksende reiselivsnæring.

Visit Vesterålen anbefaler derfor at kommunene viderefører tjenestekjøpsavtalen for 2027. Vi stiller gjerne i kommunedirektørutvalget eller i den enkelte kommune for å presentere leveransene, resultatene og forslaget nærmere.

Med vennlig hilsen
**Vebjørn A. L. Andresen**
Daglig leder
Visit Vesterålen AS